

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਆਰਐਸ ਨਰੂਲਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ.

ਮੇਜੀ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਸੂਰਜ ਮਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ - ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1965 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 2727

ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ, 1952 (1953 ਦਾ 4)- ਸੈਕਸ਼ਨ 13-ਯੂ(7) - ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਕਾਉਂਟਿੰਗ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ- ਕੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਚੋਣ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਪੇਲਿੰਗ ਏਜੰਟ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਕਾਉਂਟਿੰਗ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13-ਯੂ(7) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪ੍ਰਥਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਕਾਉਂਟਿੰਗ ਏਜੰਟ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਪੇਲਿੰਗ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਫੀਲਡ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13-U(7T) ਦੁਆਰਾ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ "ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ" ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ "ਚੋਣਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ" ਹੈ। "ਅੱਗੇ ਤੱਕ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਸਦੇ ਆਮ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਸੰਕਲਪ ਵਿੱਚ ਹੈ "ਪ੍ਰਮੋਟ ਕਰਨ ਲਈ" ਜਾਂ "ਅੱਗੇ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ" ਜਾਂ "ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਲਈ"। ਇੱਕ ਕਾਉਂਟਿੰਗ ਏਜੰਟ ਚੋਣ ਦੀਆਂ "ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ" ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ, ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਜਾਂ ਮਦਦ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਉਂਟਿੰਗ ਏਜੰਟ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ਼ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ , ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ 23 ਸਤੰਬਰ, 1965 ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਰਟੀਓਰੀ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਏ.ਐੱਸ.ਨੇਹਰਾ ਐਡਵੋਕੇਟਾਂ ਨਾਲ ਪੀ.ਐੱਸ.ਦੇਲਤਾ । ਨਿਮੋ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਆਰਡਰ

ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.-ਮੋਜੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2, ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਐਲ. ਧਨੀ, ਪੰਚਾਇਤੀ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ, ਗੋਹਾਨਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਹਤਕ, ਮਿਤੀ 23 ਸਤੰਬਰ, 1965 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ। ਉਸ ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਿਧਾਲ ਦੀ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਪੰਚ ਨੇ ਇਕੱਲੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 27 ਦਸੰਬਰ 1963 ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਇਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮਲਿਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਉਂਟਿੰਗ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਮਿਤੀ 23 ਜਨਵਰੀ, 1964 (ਨਕਲ 'ਏ') ਸੂਰਜ ਮੱਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਸੱਤ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁੱਦਾ ਨੰ. ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ 4 ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ:-

"4. ਕੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮੋਜੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀ.ਐਸ. ਮਲਿਕ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪੇਲਿੰਗ ਏਜੰਟ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ? ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ? OPP"

ਆਪਣੇ ਇਪਲੇਡ ਆਰਡਰ (ਨਕਲ 'ਬੀ') ਦੇ ਜਵਾਬ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੀਐਸ ਮਲਿਕ ਕਾਉਂਟਿੰਗ ਏਜੰਟ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਪੇਲਿੰਗ ਏਜੰਟ, ਪਰ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਕਾਉਂਟਿੰਗ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ, 1952 (1953 ਦਾ ਐਕਟ 4) ਦੀ ਧਾਰਾ 13-U(7) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ 1962 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 26 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੋਈ ਵੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 13-ਯੂ (7) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

"(7) ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਏਜੰਟ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ (ਵੋਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ), ਉਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ

ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 13-0 (1)(b) ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

“(1) ਜੇਕਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ-

“(a).....

(ਬੀ) ਕਿ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਏਜੰਟ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(c) ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦੇਵੇਗੀ।”

ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਬੀ.ਐਸ. ਮਲਿਕ, ਜੋ ਕਿ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ (ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ) ਦਾ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀ, ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ।) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਚੋਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13-0 (1)(b) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀ।

ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਬੀ.ਐਸ. ਮਲਿਕ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਨਾ ਸ਼੍ਰੀ ਮਲਿਕ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਡਾ. ਵਾਈ.ਐਸ. ਪਰਮਾਰ ਬਨਾਮ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਪਾਲ (1) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 123(7) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ। ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

“(7) ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਚੋਣ ਏਜੰਟ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ (ਵੋਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ

ਉਕਸਾਉਣਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ, ਉਸ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ, ਅਰਥਾਤ: -

- (a) ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ;
- (b) ਵਜ਼ੀਫ਼ੇ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ;
- (c) ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ;
- (d) ਪੁਲਿਸ ਬਲਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ;
- (e) ਆਬਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ;
- (f) ਲੰਬੜਦਾਰ, ਮਾਲਗੁਜ਼ਾਰ, ਪਟੇਲ, ਦੇਸਮੁਖ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮਾਲ ਅਫਸਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਾਲ ਅਫਸਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ; ਅਤੇ
- (g) (ਜੀ) ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਰਗ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (h) ਪਰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 123 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:
-
- (i) “(2) ਧਾਰਾ (7) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਚੋਣ ਏਜੰਟ, ਜਾਂ ਉਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਪੇਲਿੰਗ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਕਾਉਂਟਿੰਗ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ”

ਡਾ. ਵਾਈ.ਐਸ. ਪਰਮਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਬਾਰੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾ ਕੀਤਾ: -

“ਇਹ (ਉਪਰੋਕਤ ਕਹੀ ਗਈ ਦਲੀਲ) ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਪੇਲਿੰਗ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ:-

“ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।” (ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਇਟੈਲਿਕਸ)

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13-ਯੂ(7) ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 123(7) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸਨ। ਲੋਕ ਐਕਟ, 1951 ਦਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ 1951 ਐਕਟ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 123 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13-ਯੂ(7) ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਸੁਚੇਤ ਵਿਦਾਇਗੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123(7) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਵਿਧਾਨਕ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਚੋਣਾਂ ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਡਾ. ਵਾਈ.ਐਸ. ਪਰਮਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਸੈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। .

ਦੀ ਮੁੜ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 123(7) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ (2) ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਧਾਰਾ 123(7) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ , ਇੱਕ ਚੋਣ ਏਜੰਟ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਕਾਉਂਟਿੰਗ ਏਜੰਟ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਅਸੰਭਵ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਇੱਕ ਪੇਲਿੰਗ ਏਜੰਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13-U(7) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਉਂਟਿੰਗ ਏਜੰਟ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਪੇਲਿੰਗ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਫੀਲਡ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13-U(7) ਦੁਆਰਾ "ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ" ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਪਰ "ਚੋਣਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ" ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। "ਅੱਗੇ ਵੱਲ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਸਦੇ ਆਮ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਸੰਕਲਪ ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਮੋਟ ਕਰਨਾ" ਜਾਂ "ਅੱਗੇ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ" ਜਾਂ "ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਲਈ" ਹੈ। ਕਾਉਂਟਿੰਗ ਏਜੰਟ ਚੋਣਾਂ ਦੀਆਂ "ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ" ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਉਂਟਿੰਗ ਏਜੰਟ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ਼ ਚੋਣ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ

ਲਈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਡਾ. ਵਾਈ. ਐਸ. ਪਰਮਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਡਾ. ਪਰਮਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ:-

“ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਅੱਛਰੂਰਾਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਨਾ ਉਦੋਂ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਿਣਤੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਖਰੀਦਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਏਜੰਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਕਾਉਂਟਿੰਗ ਏਜੰਟ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਉਂਟਿੰਗ ਏਜੰਟ ਪੇਲਿੰਗ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੋਲ ਹੋਈਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੇਲਿੰਗ ਏਜੰਟ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੇ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਾਂਗ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ।”

ਪਰਮਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਕੱਲੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123 (7) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ (2) ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਟੈਚੂਟੋਰੀ ਅਨੁਮਾਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ।

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123(8) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਸ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮਹਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਦਿਆਵਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਪੇਲਿੰਗ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਖੁਦ ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਧਾਰਾ 123(8)। ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਹਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਡਾ. ਪਰਮਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਚੋਣ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਇੱਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ

ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਂਡ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਇਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੋਂ ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, 23 ਸਤੰਬਰ, 1965 ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਮੇਜੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਚੇਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਖਰਚੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.'

Disclaimer:

ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Raj Rani